

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhani tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim 30.04.2026

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

Anayasa'da çalışma hakkı ve iş güvencesi aşağıdaki maddelerle düzenlenmiştir. Söyle ki; Madde-49; Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. "Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır."

Madde-50; Kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz. "Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar."

Madde-51; "Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz."

Madde-54; "Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında, uyuşmazlık çıkması halinde işçiler grev hakkına sahiptirler."

Madde-55; Ücret emeğin karşılığıdır. "Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır. Asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bulundurulur."

Bu Anayasa hükümleri çerçevesinde 4857 sayılı İş Kanunu ve ilgili yönetmelikler düzenlenmiş ve böylece çalışma hakkı ve iş güvencesi yasal güvence altına alınmıştır. Ancak ülkemizin içerisinde bulunduğu ekonomik sebepler çalışma hayatını düzenleyen ve çalışanı koruyan bu hükümlerinin çoğunu işlevsiz bırakmıştır.

Bu çerçevede ülkemizde yaklaşık toplam çalışanların yarısı 28.075,50 TL ile asgari ücretlidir ve öyle görülüyor ki, 2026 yılını bu rakamla tamamlanacaktır.

TÜRK-İŞ, Nisan Ayı açlık sınırını 34 bin 587 TL ve yoksulluk sınırını ise 112 bin 661 TL olarak açıklamıştır. Mutfak enflasyonu aylık %5,47 on iki aylık %43,89 yıllık ortalama %40 olarak hesaplanmıştır.

Bugün itibarıyla asgari ücret 6 bin 500 TL açlık sınırının altında olmasına rağmen sadece bir kez zam yapılmış ve ara zam beklentisi de düşüktür. Hal böyleyken, bu durumdan çalışanlar, özellikle de güvencesiz çalışan işçi kesimi çok daha ağır etkilenmiştir.

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

44512

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

Doğal sonuç olarak, gerekçesiz ve tazminatsız işten çıkarma, kötü koşullarda çalıştırma, enflasyon ve hayat pahalılığına karşı özlük haklarında gerekli iyileştirme yapmama, sendikal çalışmalara mesafeli olma, grev başlatma, emek sömürüsüne karşı iş yavaşlatma ve bırakma gibi hem işçi hem de işveren tarafından birçok eylem ve uygulamalara gidilmiştir.

İSİG Meclisi'nin yüzde 81'ini ulusal basından; yüzde 19'unu ise işçilerin mesai arkadaşları, aileleri, iş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri, sendikalar ve yerel basından tespit ettiklerini belirttikleri verilere göre 2025 yılında en az 2105 işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetmiştir.

Bununla birlikte ilgili yönetmelik kapsamında iş sağlığı ve güvenliğine yönelik uygulama ve denetimde eksiklikler, mevsimlik işçi sorunları, kamuda "eşit işe eşit ücret" politikası, ücretlerin zamanında ödenmesi ve nitelikli istidam gibi etkinlik, verimlik ve ekonomiklik ilkelerine aykırı çeşitli problemler yaşanmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Ülkemizde son 1 yılda toplu işten çıkarma, iş bırakma, grev, protesto vb. kaç eylem meydana gelmiştir? Bu olaylar karşısında ilgili düzenleyici ve denetleyici bakanlık sıfatıyla işçi ve işveren sendikalarının görüş ve taleplerine başvurulmuş mudur? İşçi işveren arası yaşanan bu tarz anlaşmazlıkları çözmek üzere kurulan bir arabuluculuk sistemi var mıdır? Varsa bugüne kadar bu sistemle kaç uyuşmazlık çözülmüştür?
2. Ülke genelinde son 1 yılda kaç çalışan işten çıkarılmıştır? Çıkarma gerekçeleri nelerdir? Bu işlem hangi mevzuat hükümlerine dayanılarak yapılmıştır? Söz konusu kişilere kıdem tazminatı, ihbar süresi ve yeni iş arama zamanı tanınmış mıdır? Bu yasal hakların tanınmaması sebebiyle yargıya intikal eden kaç vaka bulunmaktadır?
3. Anayasal bir hak olduğu halde sendika üyeliği veya üye olma girişimi sebebiyle işten çıkarılan çalışan var mıdır? Bu hususta tarafınıza ulaşan bir talep veya şikâyet bulunmakta mıdır? Şayet varsa konuyu düzeltmek ve mağduriyeti gidermek bakımından bir çalışmanız var mıdır?
4. Anayasanın, "Asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bulundurulur." hükmü gereği ülkemizdeki enflasyon, açlık ve yoksulluk sınırına karşı çalışanı korumak bakımından bir planınız var mıdır? Yılın ikinci yarısında asgari ücrete yönelik bir ara zam yapmayı düşünüyor musunuz?
5. Meydana gelen iş kazaları/cinayetleri dikkate alınarak iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin gerekli tedbirlerin alındığını düşünüyor musunuz? İlgili düzenleyici ve denetleyici bakanlık sıfatıyla kamu/özel sektörde ilgili yönetmelik hükümlerine göre iş sağlığı ve güvenliği hükümleri nasıl sağlanmaktadır? Denetimler ne sıklıkta yapılmaktadır? Bu hususta merkezi bir takip ve kontrol mekanizması bulunmakta mıdır?
6. Kötü yaşam koşullarında barınan ve emeklerinin karşılığını alamayan mevsimlik işçilerinin hak ve menfaatlerini güvence altına almaya yönelik bir çalışmanız var mıdır? Bu hususta yeni bir yasal düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

44512

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

7. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik durum ve TÜİK'in Nisan Ayı mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış atıl işgücü (geniş tanımlı işsizlik) oranı %31,5 olması durumu dikkate alınarak 29/04/2026 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı gereği işsizlik fonuna yapılan devlet payının %1'den %0,5'e düşürülmesini doğru buluyor musunuz? Bu durumun gerekçesi nedir?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr
Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA